

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**

V Holešovičkách 41, Praha 8
Tel./fax: 286 840 129, 130
E-mail: cervenka@soc.cas.cz

Občané o roli prezidenta v politice

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2004</i>
Otázky:	<i>PI.42, PI.43</i>
Termín terénního šetření:	<i>9. – 16. 2. 2004</i>
Počet respondentů:	<i>1045</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>12. března 2004</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V rámci únorového výzkumu CVVM byly zjišťovány i některé názory české populace na pravomoci a postavení prezidenta v politickém systému a ve veřejném životě země. Tato zpráva prezentuje část zjištěných výsledků.

Jedna z otázek se týkala aktivit prezidenta v oblasti zahraniční politiky.¹

Tabulka 1: Čemu se má prezident věnovat v zahraniční oblasti (v %)

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	neví	ano/ne
kontakty se Slovenskem	48	43	6	1	2	91/7
kontakty s Polskem a Maďarskem	36	50	10	1	3	86/11
vztahy s ostatními kandidátskými zeměmi	45	49	3	1	2	94/4
vztahy s Německem a Rakouskem	42	50	5	1	2	92/6
kontakty s ostatními státy EU	45	50	2	1	2	95/3
kontakty se Spojenými státy	32	48	12	4	4	80/16
kontakty se zeměmi bývalého Sov. svazu	25	47	17	5	6	72/21

Z výsledků v tabulce 1 lze soudit, že obecně působení v zahraniční politice česká veřejnost vnímá jako přirozenou součást prezidentské funkce. U všech v průzkumu uvedených oblastí zahraničních vztahů vysoce převažovala vyjádření v tom smyslu, že by se jim prezident měl věnovat, přičemž pouze 1 % dotázaných odmítlo zapojení prezidenta ve všech jednotlivých případech. Zaznamenané rozdíly mezi jednotlivými oblastmi pak mohou mnohem víc souviset s tím, jaké by podle mínění občanů měly být celkové priority naší zahraniční politiky, nebo se sympatiemi a antipatiemi k různým státům, než se samotným prezidentem a jeho rolí v zahraničních vztazích. Relativně nižší

¹ Otázka: „Čemu byste řekl, že se má prezident především věnovat v zahraniční oblasti? Udržování kontaktů se Slovenskem, udržování kontaktů s Polskem a Maďarskem, vztahům s ostatními zeměmi, které společně s námi vstoupí do Evropské unie, vztahům s Německem a Rakouskem, kontaktům s ostatními státy EU, kontaktům se Spojenými státy, kontaktům se zeměmi bývalého Sovětského svazu?“

podporu má podle vyjádření respondentů případná aktivita prezidenta ve vztahu k zemím někdejšího Sovětského svazu (72 %) a ke Spojeným státům (80 %), v ostatních uvedených oblastech s výjimkou Polska a Maďarska se podpora zapojení prezidenta pohybovala nad hranicí 90 %.

Další otázka se zabývala tím, s jakými subjekty uvnitř České republiky by prezident měl či naopak neměl navazovat přímé kontakty.²

Tabulka 2: S kým má prezident navazovat přímé kontakty (v %)

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	neví	ano/ne
s občanskými sdruženími a spolky	14	37	32	8	9	51/40
se stranami vládní koalice	22	50	17	6	5	72/23
s nejsilnější politickou stranou	21	42	22	9	6	63/31
s tou stranou, která je mu nejbližší	9	24	35	24	8	33/59
s opozičními stranami	14	47	23	9	7	61/32
se stranami, které nejsou v parlamentu	8	32	36	14	10	40/50
s odbory	17	40	27	9	7	57/36
s církvemi	10	38	30	15	7	48/45
se sociálně slabšími skupinami obyvatel	23	44	20	5	8	67/25
s národnostními menšinami	13	42	29	8	8	55/37
s občany	53	38	6	1	2	91/7
s podnikateli	18	42	25	8	7	60/33

Z údajů v tabulce 2 je zjevné, že názory na tento aspekt činnosti prezidenta jsou podstatně diferencovanější, než tomu bylo v předchozím případě, a že v některých ohledech je česká veřejnost názorově výrazně rozdělena. Jako poměrně bezproblémové z šetření vyplynulo navazování přímých kontaktů s občany obecně (91 % ano, 7 % ne) nebo – v menší míře – se sociálně slabšími skupinami populace (67 % ano, 25 % ne). V politické sféře pak zřetelně převažující souhlas provázal přímé kontakty se stranami vládní koalice (72 % ano, 23 % ne), s nejsilnější politickou stranou (63 % ano, 31 % ne) nebo s opozičními stranami zastoupenými v parlamentu (61 % ano, 32 % ne), ale už nikoli kontakty s mimoparlamentní opozicí (40 % ano, 50 % ne) či se stranou politicky nejbližší prezidentově osobě (33 % ano, 59 % ne), což naznačuje, že veřejnost převážně inklinuje k představě prezidenta jako nadstranického, nezaujatého prostředníka pomáhajícího řešit vnitropolitické konflikty, které dopadají na chod správy země. Pro většinovou část veřejnosti jsou přijatelné či žádoucí i přímé kontakty prezidenta s hlavními partnery sociálního dialogu, jimiž jsou podnikatelé (60 % ano, 33 % ne) s odbory (57 % ano, 36 % ne). Také přímé styky prezidenta s národnostními menšinami (55 % ano, 37 % ne) nebo s občanskými sdruženími a spolky (51 % ano, 40 % ne) mají i přes početnou skupinu nesouhlasících spíše podporu. Zcela rozštěpena je česká veřejnost ve vztahu k přímým kontaktům prezidenta s církvemi (48 % ano, 45 % ne).

Pokud jde o sociodemografické diference, určité, i když nikterak dramatické rozdíly se projevovaly z hlediska politické orientace občanů. Příznivci KDU-ČSL se mnohem častěji než ostatní vyjadřovali ve prospěch přímých kontaktů prezidenta s církvemi a v menší míře i s neparlamentní opozicí. Mezi stoupenci KSČM mají relativně vyšší podporu přímé kontakty prezidenta se sociálně slabšími skupinami obyvatelstva a také s občanskými spolky a sdruženími. Lidé preferující ODS se naopak více stavěli proti přímým kontaktům

² Otázka: „Řekl byste, že by měl prezident navazovat přímé kontakty s občanskými sdruženími a spolky, se stranami vládní koalice, s nejsilnější politickou stranou, s tou stranou, která je mu nejbližší, s opozičními stranami, se stranami, které nejsou v parlamentu, s odbory, s církvemi, se sociálně slabšími skupinami obyvatel, s národnostními menšinami, s občany, s podnikateli?“

prezidenta s odbory, se sociálně slabými, s národnostními menšinami, s občanskými spolky a sdruženími a s politickými stranami stojícími mimo stávající parlament.